

ARCHEOLOGIENOTA

MEISE PLANTENTUIN
(prov. VLAAMS-BRABANT)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Daphné VERAART, Sadi MARÉCHAL

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K308

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Daphné Veraart, OE/ERK/Archeoloog/2017/00185
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Roeselare Gitsestraat (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 147105, Y: 179456; X: 147222, Y: 179602
- ➔ Kadastergegevens: Wemmel, Afdeling 1, Sectie A, perceel 9b (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

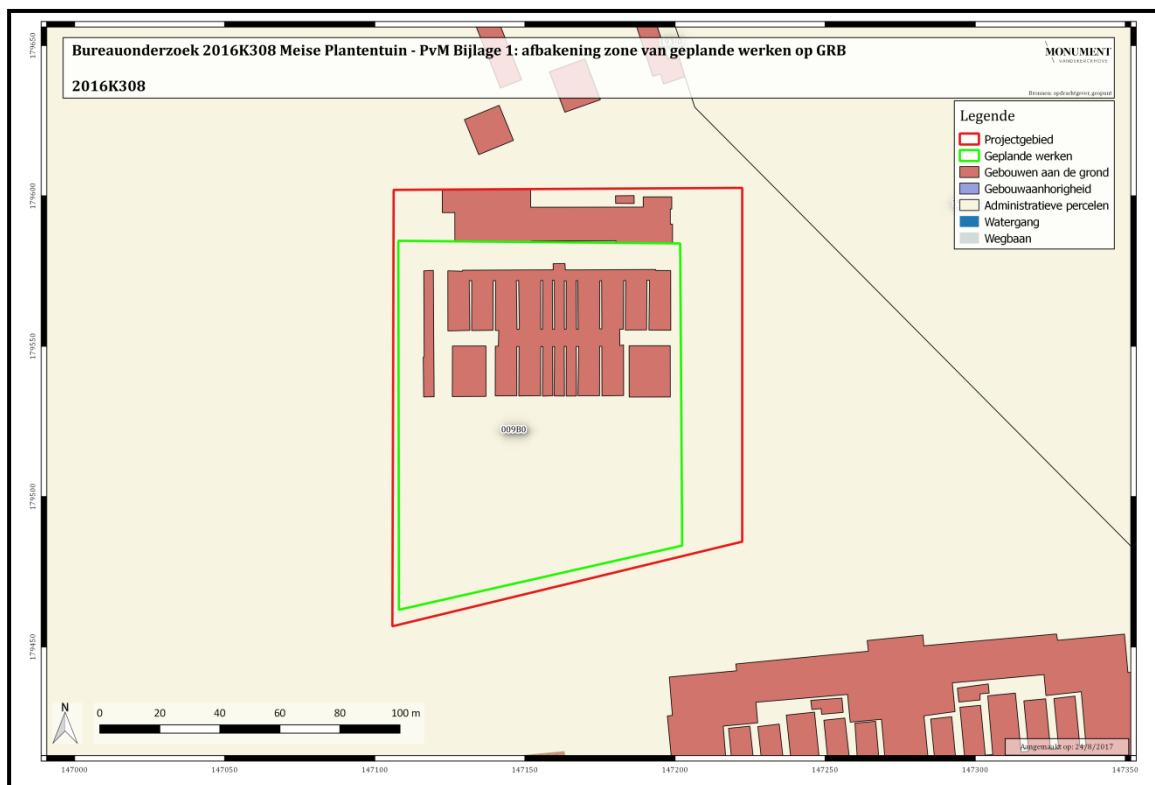
- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor de zone van geplande werken een verder vooronderzoek noodzakelijk. Gezien de aard van de te verwachten archeologische sporen (o.a. Romeinse periode, late middeleeuwen, nieuwe tijden) wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm proefsleuven. Door de lage verwachting voor steentijdsites (bodem zonder profielontwikkeling, ligging op helling, hoge graad van erosie, weinig indicaties op steentijd in de omgeving) worden geen landschappelijk of archeologische boringen geadviseerd. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

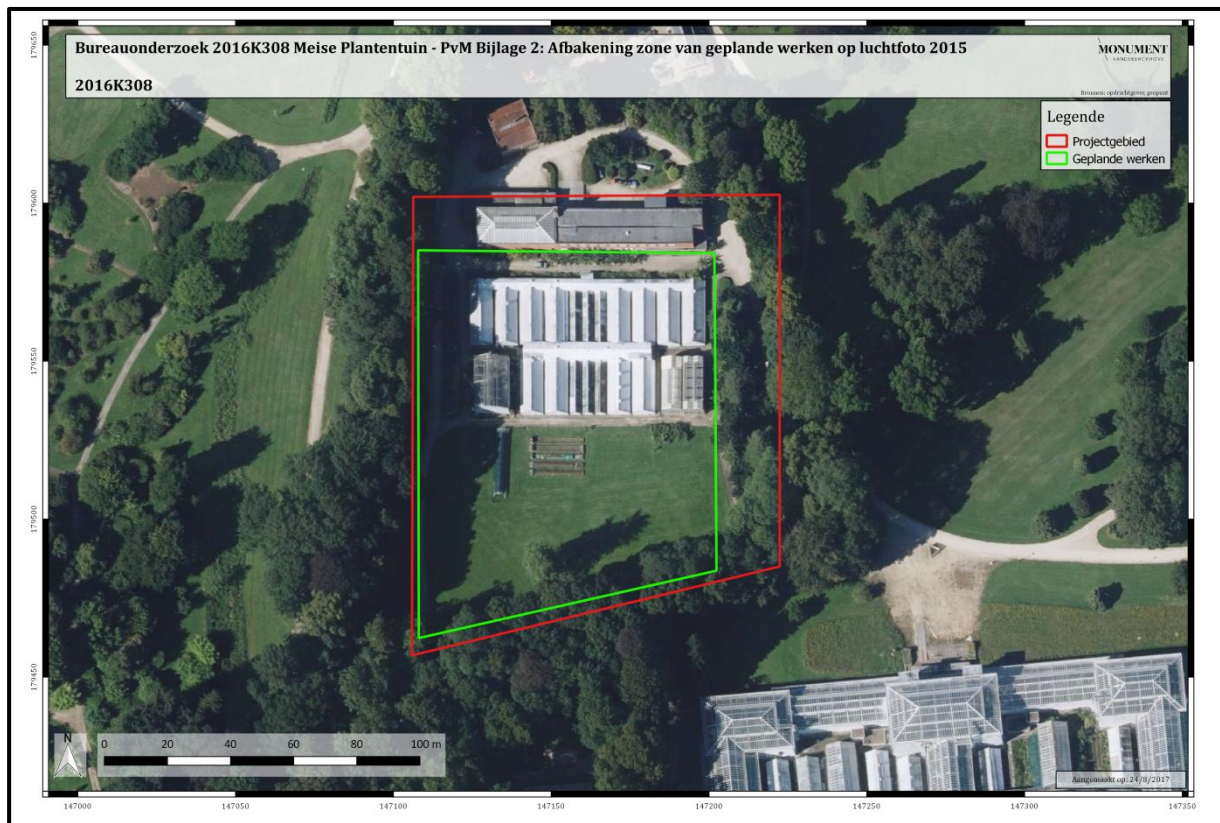
Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de gronden nog in gebruik (narcissenpluk) en bebouwd zijn totdat de vergunning verleend is.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 1,5 hectare en dient grotendeels (1,06ha) onderzocht te worden door middel van proefsleuven (zie figuur 1 en 2 en bijlages 1 en 2). Enkel het bestaande bureaugebouw (in het noorden) kan worden uitgesloten van verder onderzoek, aangezien dit enkel gerestaureerd wordt en waarbij er geen bodemingrepen worden voorzien.

Figuur 1: Afbakening van de zones van geplande werken (groen) binnen het projectgebied (rood) op GRB (bron GRB: www.geopunt.be)

Figuur 2: Afbakening van de zone van geplande werken (groen) binnen het projectgebied (rood) op een luchtfoto van 2015 (bron: www.geopunt.be)

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen van de methode weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

○ Proefsleuven/proefputten:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Kunnen deze sporen gelinkt worden aan het domein van het kasteel van Bouchout?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Het voorgestelde vooronderzoek zal moeten worden uitgevoerd in twee fasen. Fase 1 heeft een oppervlakte van ca. 5200m² en fase 2 een oppervlakte van 5400m². De manier van werken, waarbij eerst de opbouw van de serres in fase 1 dient te gebeuren alvorens de serres uit fase 2 kunnen worden afgebroken, maakt het onmogelijk het volledig archeologisch traject in een stap te doorlopen. In de praktijk betekent dit dat na het vooronderzoek uitgevoerd in fase 1 een nota met programma van maatregelen dient opgesteld te worden waaraan voldaan moet worden (eventueel verder onderzoek dmv een opgraving) alvorens het vooronderzoek ter hoogte van fase 2 kan starten. Het resultaat is dat er uiteindelijk twee nota's met twee programma's van maatregelen zullen volgen uit deze archeologienota.

Hieronder wordt voor de voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven. Deze zijn voor zowel fase 1 als fase 2 gelijk, hieronder wordt dan ook geen onderscheid in gemaakt per fase.

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over de volledige zone van geplande werken (zie figuur 3 en bijlage 3). Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)¹. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. De sleuven in onderstaand plan zijn zo georiënteerd dat ze dwars op de noord-zuid helling geplaatst zijn. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

¹ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Figuur 3: Plan met proefsleuven op GRB met aanduiding van fasen 1 en 2 (bron GRB: www.geopunt.be)

Er worden extra volgsleuven, dwarsseuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarsseuven of kijkvensters. Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en -kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.²

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichtn gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem zo gelijk mogelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

² HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A., Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed, juli 2016.

Het is aangewezen dat het exacte sleuvenplan opnieuw wordt geëvalueerd door de erkende archeoloog die het proefsleuvenonderzoek zal uitvoeren, en dit in overleg met de initiatiefnemer (die eventuele randvoorwaarden kan opleggen) en rekeninghoudend met externe omstandigheden (bvb. terreinsituatie op moment van uitvoering, aanwezige begroeiing,...).

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de initiatiefnemer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op leembodems en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De (assistent-)aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met leembodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

De manier van werken, waarbij eerst de opbouw van de serres in fase 1 dient te gebeuren alvorens de serres uit fase 2 kunnen worden afgebroken, maakt het onmogelijk het volledig archeologisch traject in een stap te doorlopen. In de praktijk betekent dit dat na het vooronderzoek uitgevoerd in fase 1 een nota met programma

van maatregelen dient opgesteld te worden waaraan voldaan moet worden (eventueel verder onderzoek dmv een opgraving) alvorens het vooronderzoek ter hoogte van fase 2 kan starten. Het resultaat is dat er uiteindelijk twee nota's met twee programma's van maatregelen zullen volgen uit deze archeologienota.

Bureauonderzoek 2016K308 Meise Plantentuin - PvM Bijlage 1: afbakening zone van geplande werken op GRB

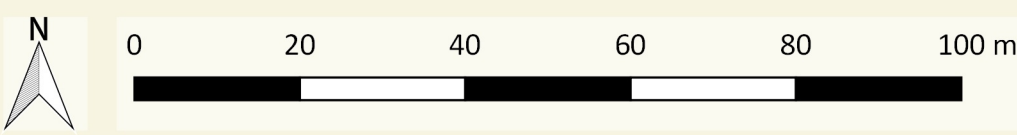
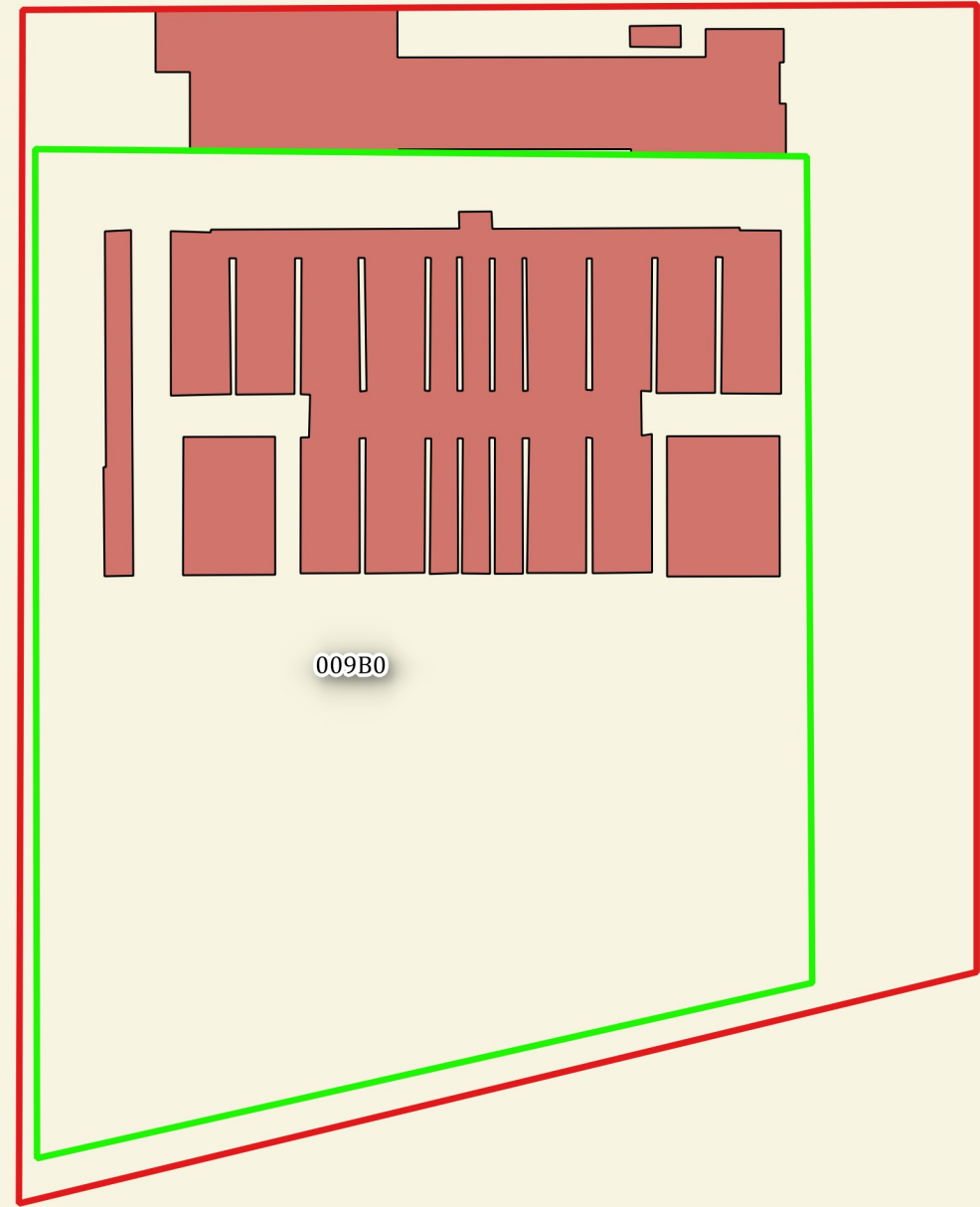
2016K308

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Geplande werken
- Gebouwen aan de grond
- Gebouwaanhoorigheid
- Administratieve percelen
- Watergang
- Wegbaan

Aangemaakt op: 24/8/2017

179650
179600
179550
179500
179450

147000 147050 147100 147150 147200 147250 147300 147350

Bureauonderzoek 2016K308 Meise Plantentuin - PvM Bijlage 2: Afbakening zone van geplande werken op luchtfoto 2015

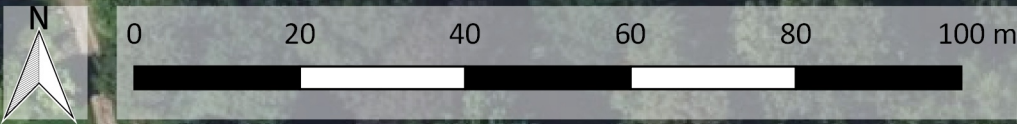
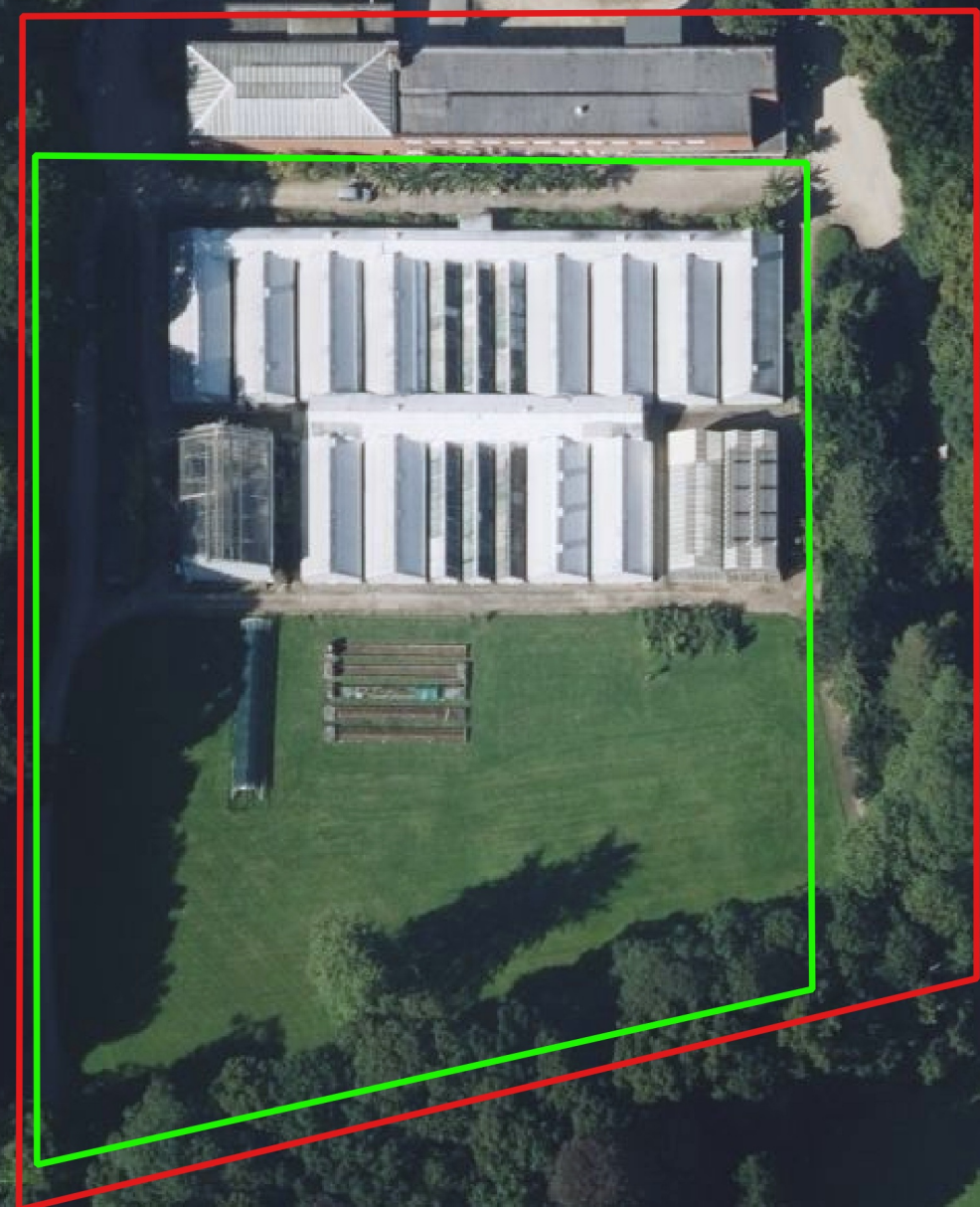
2016K308

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Geplande werken

Aangemaakt op: 24/8/2017

179650
179600
179550
179500
179450

147000 147050 147100 147150 147200 147250 147300 147350

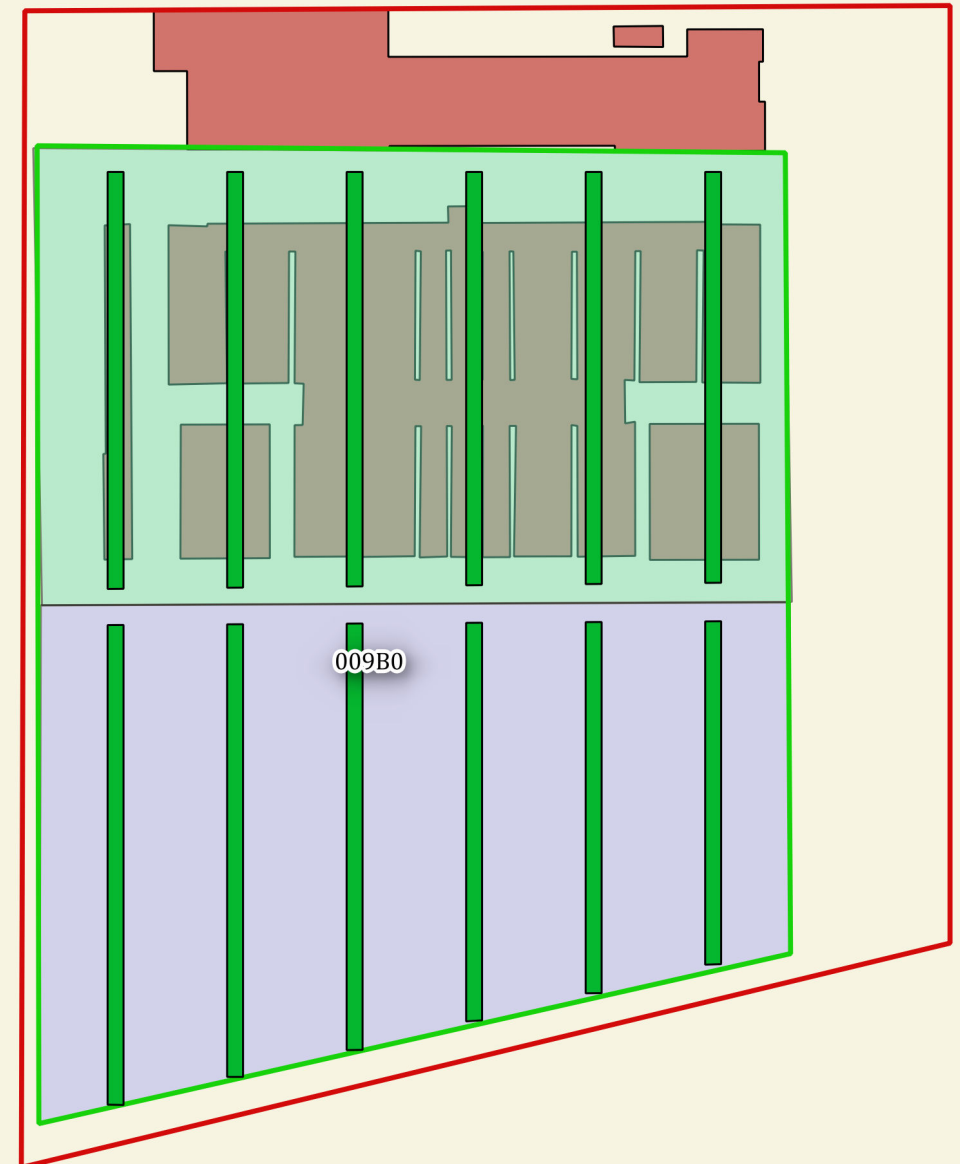
Bureauonderzoek Meise Plantentuin - Bijlage 3: Proefsleuvenplan fase 1 + 2 op GRB
2016K308

Bronnen: opdrachtgever, geopunt, cartesius

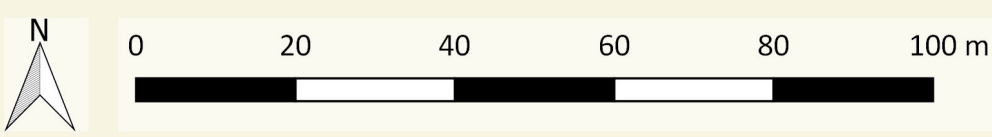
Legende

- Projectgebied
- Geplande werken
- proefsleuven
- fase 1
- fase 2

179600
179500

195L0

147000 147100 147200 147300